

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl jako soud odvolací v senátě složeném z předsedy Mgr. Jiřího Straky a soudců JUDr. Petra Fořta Ph.D. a Mgr. Kamily Drábkové ve věci

žalobkyně: **Bohemia Faktoring, a.s.**, IČO 27242617
se sídlem Letenská 121/8, 118 00 Praha 1 - Malá Strana
zastoupená advokátem JUDr. Ing. Karlem Goláněm, Ph.D.
sídlkem Letenská 121/8, 118 00 Praha 1

proti
žalovanému: **I.D.**, narozený XXXXX
trvale bytem XXXXX
zastoupený opatrovníkem Mgr. Jiřím Třískou, advokátem
se sídlem Fráni Šrámka 136, 397 01 Písek

o zaplacení 52 353 Kč s příslušenstvím, o odvolání účastníků proti rozsudku Okresního soudu v Písku ze dne 19.11.2019, č. j. 8 C 92/2019-57

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se v odstavci I. výroku o zastavení řízení a v odstavci IV. o náhradě nákladů řízení **zrušuje** a věc se v tomto rozsahu **vrací** soudu prvního stupně k dalšímu řízení.
- II. Rozsudek soudu prvního stupně se v odstavci II. výroku **potvrzuje**, a to v povinnosti žalovaného zaplatit žalobkyni částku ve výši 7 907,10 Kč s kapitalizovaným zákonným úrokem z prodlení ve výši 2 450,43 Kč, s kapitalizovaným úrokem ve výši 3 870,53 Kč, se zákonným úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 3 904,34 Kč od 15.6.2018 do zaplacení, s úrokem ve výši 20,50 % ročně z částky 17 339,34 Kč od 15.6.2018 do zaplacení.

Shodu s prvopisem potvrzuje Lenka Houdková.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně zastavil řízení ohledně částky 22 197 Kč, dále žalovanému uložil zaplatit žalobkyni 21 342,10 Kč s úroky a úroky z prodlení a konečně o částku 8 813,90 Kč žalobu zamítl.
2. Z odůvodnění napadeného rozsudku plyne, že předmětem tohoto řízení jsou závazky žalovaného ze dvou zápůjček. Ohledně první smlouvy uzavřené dne 25.11.2015 bylo řízení pro nedostatek podmínky řízení podle § 104 odst. 1 o.s.ř. zastaveno. Žalovaný neměl v době zahájení řízení na území ČR povolený pobyt, k pobytu je hlášen ve Slovenské republice. Právní předchůdce žalobkyně společnost Provident Financial s.r.o., která se žalovaným obě smlouvy o zápůjčce uzavřela, v době uzavření první smlouvy působila také ve Slovenské republice, kde poskytování nových úvěrů ukončila až od 18.12.2015. Podnikatelskou činnost tedy provozovala v členském státě, v němž má spotřebitel (žalovaný) bydliště, tedy ve Slovenské republice. Za této situace je dle článku 17 odst. 1 písm. c) ve spojení s článkem 18 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 1215/2012 (dále jen Nařízení) příslušnost dána u soudu členského státu, v němž má spotřebitel bydliště. Použít nelze ani článek 26 bod 1. Nařízení, neboť žalovaný se před Okresním soudem v Písku řízení neúčastní.
3. Ohledně druhé smlouvy o zápůjčce ze dne 25.3.2016 soud prvního stupně zjistil, že na jejím základě právní předchůdce žalobkyně poskytl žalovanému částku 20 000 Kč, kterou se žalovaný zavázal vrátit do 19.5.2017 v 60 dohodnutých splátkách. Smluvní úrok byl sjednán ve výši 20,50 % ročně. Spolu s poplatkem za administrativní činnost ve výši 4 110 Kč se žalovaný zavázal vrátit částku 26 743 Kč včetně jistiny. Ve smlouvě byl zvolen hotovostní režim splátek po 613 Kč s poslední splátkou 554 Kč, kdy za hotovostí inkaso byl sjednán poplatek 9 978 Kč. Po dobu trvání smlouvy uhradil žalovaný za období od 25.3.2016 do 15.8.2016 v 7 splátkách celkem 6 565 Kč, dlužná jistina činila 17 339,34 Kč. Mezi účastníky tak byla platně uzavřena spotřebitelská smlouva o zápůjčce podle § 2390 o.z., v níž si účastníci sjednali úroky dle § 2392 o.z., a proto soud žalovanému uložil zaplatit povinnost uhradit žalobkyni, na niž byla pohledávka postoupena v souladu s § 1879 o.z., nezaplacenou zápůjčku s příslušenstvím, tedy včetně úroků (§ 2392 o.z.) a poplatků jež byly sjednány v souladu s § 1813 o.z. Žalobkyni vznikl i nárok na úhradu zákonného úroku z prodlení ve výši, která odpovídá ustanovení § 1970 o.z. ve spojení s § 2 nařízení vlády č. 351/2013 Sb. Soud prvního stupně nedovodil, že by výše úroků podstatně přesahovala úrokovou míru, tyto nebyly sjednány v rozporu s dobrými mravy (§ 580 odst. 1 ve spojení s § 1 odst. 2 o.z.). Poplatky, které lze spolu s úroky zahrnout pod pojem, ceny byly sjednány zcela jasně a demonstrativně, samostatně i v součtu s půjčenou částkou. Žalovaný zcela vědomě přistoupil na to, že poplatky ze zápůjčky 20 000 Kč představují 16 721 Kč včetně úroku. Smlouva tak vyhovuje podmínkám § 1813, výše RPSN 68,70 % je zvyšována právě uváděnými poplatky, jasně stanovenými, v takovém ujednání nelze spatřovat ujednání v rozporu s dobrými mravy. Soud prvního stupně pouze snížil žalovaný hotovostní poplatek z částky 9 978 Kč na částku 1 164,10 Kč, neboť hotovostním způsobem bylo zaplacenou pouze 7 splátek. Ve zbytku byla tedy žaloba jako nedůvodná zamítnuta. Soud prvního stupně dovodil, že právní předchůdce žalobkyně postupoval při ověřování úvěruschopnosti žalovaného plně v souladu s § 9 odst. 1 zákona č. 145/2010 Sb. Dle zákaznické karty byla úvěruschopnost žalovaného ověřena a doložena, vyjma sdělení údajů o zaměstnavateli, druhu vykonávané práce (svářeč, příjem 22 437 Kč), osobních poměrů (svobodný, bezdětný), třemi výplatními páskami, pracovní smlouvou a občanským průkazem, což potvrdil svým podpisem i sám žalovaný. Běžné výdaje byly vyčísleny na 10 000 Kč, použitelný příjem na 12 437 Kč. Právní předchůdce žalobkyně se tak nespokojil pouze s nedoloženým prohlášením žalovaného. Pracovní smlouva a výplatní pásky osvědčily příjem, který se i soudu jevil jako dostatečný k poskytnutí úvěru ve výši 20 000 Kč ve splátkách. Při uzavírání spotřebitelského úvěru tedy bylo postupováno s péčí řádného hospodáře, opačný závěr nelze vyvodit z toho, že výplatní pásky a pracovní smlouvu nebyla žalobkyně schopna doložit při soudní jednání. Žalovaný svým podpisem karty klienta potvrdil jejich předložení, a není proto důvod pochybovat, že se tak stalo. Ze zákona neplyne

Shodu s prvopisem potvrzuje Lenka Houdková.

povinnost tyto listiny evidovat a žalobkyně by se mohla jejich evidencí dotýkat práva na ochranu osobních údajů.

4. Proti tomuto rozsudku se včas odvolali oba účastníci.
5. Žalobkyně napadla výrok o zastavení řízení, uvedla, že se neztotožňuje s tím, že společnost Provident Financial s.r.o., IČO 25621351 se sídlem v Praze je osobou, která provozuje profesionální nebo podnikatelské činnosti v členském státě, v němž má spotřebitel bydliště. Je to zcela jiný a samostatný subjekt než společnost Provident Financial s.r.o. (od 4.4.2018 Endepro s.r.o. v likvidaci), IČO 35805731, což je slovenská obchodní společnost, která není pobočkou, provozovnou ani zastoupením uvedené české společnosti ve Slovenské republice. Místem plnění závazků ze smlouvy o zápůjčce je Písek, kde byla předmětná smlouva o zápůjčce uzavřena, a kde byly žalovanému poskytnuty finanční prostředky, a proto je dle čl. 7 odst. 1 písm. b) Nařízení Okresní soud v Písku ve věci příslušným. Žalobkyně navrhla, aby ve výroku o zastavení řízení bylo rozhodnutí soudu prvního stupně změněno tak, že žalovanému bude uloženo zaplatit žalovanou částku z první půjčky.
6. Žalovaný naopak prostřednictvím svého opatrovníka navrhl, aby zastavovací výrok byl potvrzen. Žalovaný měl zřejmě v den podpisu první smlouvy o zápůjčce bydliště v Písku, ovšem ke dni podání žaloby to již nebylo bydliště žalovaného, který je občanem Slovenské republiky s trvalým pobytem na tomto území. S ohledem na právní ochranu spotřebitele jako slabší strany je nutné aplikovat ustanovení čl. 18 Nařízení. Žalobkyni se nepodařilo prokázat, že by neposkytla plnění i v členském státě, kde má žalovaný trvalé bydliště a zřejmě i faktické bydliště.
7. Žalovaný se odvolal proti části vyhovující výroku, který navrhl změnit tak, že žalovanému bude uloženo zaplatit žalobkyni pouze 13 435 Kč se zákonným úrokem (míněno z prodlení) ve výši 8,05 % ročně z částky 13 435 Kč od 15.6.2018 do zaplacení s tím, že ve zbytku by ohledně druhé půjčky měla být žaloba zamítnuta a přiznáno tedy jen bezdůvodné obohacení. Dle žalovaného je druhá půjčka neplatným právním jednáním, neboť právní předchůdce žalobkyně neposuzoval úvěruschopnost žalovaného s odbornou péčí, prověřil pouze složku příjmovou, nikoliv výdajovou (např. náklady na bydlení, další závazky, vyživovací povinnost). Žalovaný již měl u žalobce poskytnutý předchozí úvěr ze dne 25.11.2015 ve výši 21 000 Kč se splátkami ve výši 643 Kč po dobu 60 měsíců, což se minimálně v hodnocení úvěruschopnosti žalovaného vůbec neprojevovalo. Žalobkyně nedoložila dokumenty prokazující bonitu žadatele o úvěr, čímž požadavku odborné péče dle citovaného zákona nedostála. Dle žalovaného i úroky za poskytnutí úvěru a s tím spojená plnění byla sjednána neplatně pro rozpor s dobrými mravy. Žalovanému byla zapůjčena částka 20 000 Kč, naopak se zavázal poskytovateli úvěru vrátit částku ve výši 36 721 Kč, kdy celková RPSN tak činí 68,70 %. Dle statiky ČNB je sazba pro RPSN za březen 2016 v domácnosti na spotřebu ve výši 11,61 %. Sjednaná RPSN ji tedy takto překračuje, přičemž za nemravou lze označit takovou cenu půjčky, která tří až čtyř násobně překračuje průměrnou hodnotu na trhu. V konkrétním případě je to šestnásobek.
8. Žalobkyně navrhla ve vyhovujícím výroku rozsudek soudu prvního stupně v dotčené části potvrdit. Odkázala na svá předchozí vyjádření. Dle jejího názoru její právní předchůdce řádně zkoumal úvěruschopnost žalovaného, přičemž i výše úroku a poplatků je přiměřená.
9. Odvolací soud projednal věc v mezích vyplývajících z odvolání (§ 212 o.s.ř.) a přezkoumal napadený rozsudek ve výroku o zastavení řízení a částečně též vyhovující výrok v dotčeném rozsahu, vše postupem dle § 212 odst. 1, 3 a 5 o.s.ř.
10. Odvolání žalobkyně je důvodné, naopak odvolání žalovaného důvodné není.
11. O zastavení řízení soud prvního stupně nerozhodl správně. Podmínky pro aplikaci čl. 17 odst. 1 písm. c) ve spojení s čl. 18 odst. 2 Nařízení nebyly splněny.

Shodu s prvopisem potvrzuje Lenka Houdková.

12. Především se zde nejednalo o provozování podnikatelské činnosti poskytovatele úvěru na Slovensku, tj. v členském státě bydliště spotřebitele nebo o zaměření jeho činnosti na tento členský stát. Jednak společnost Provident Financial s.r.o., IČO 25621351 se sídlem v Praze je odlišnou společností od společnosti působící na Slovensku původně pod názvem Provident Financial s.r.o., IČO 35805731 (od 4.4.2018 s názvem Endepro s.r.o. v likvidácii). Přitom nebylo nijak zjištěno, že by česká společnost vedle této slovenské společnosti na Slovensku v době uzavření první půjčky působila či se na tento stát v této době nijak zaměřila.
13. Dále žalovaný, jak vyplývá z obsahu spisu, měl ke dni uzavření první úvěrové smlouvy bydliště (ve smyslu čl. 62 odst. 1 Nařízení) v České republice, konkrétně v Písku, kde bydlel v nájemním ubytování a zároveň zde i pracoval.
14. Konečně se žalovaný řízení podle čl. 26 odst. 1 Nařízení prostřednictvím svého opatrovníka od samého počátku účastní a tím se Okresní soud v Písku stal také mezinárodně příslušným. Jeho příslušnost ovšem plyne již z čl. 7 odst. 1 písm. b) Nařízení (za situace, kdy nebylo zjištěno bydliště žalovaného ke dni zahájení řízení v České republice). Poskytnutí zápůjčky je třeba považovat za poskytnutí služby ve smyslu tohoto ustanovení. Protože předmětná zápůjčka byla žalovanému předána v Písku (což vyplývá ze smlouvy o zápůjčce), uplatní se i ve smyslu posledně citovaného ustanovení mezinárodní příslušnost Okresního soudu v Písku.
15. Jelikož se soud prvního stupně řádně nelyžoval se shora uvedenými ustanoveními, rozhodl odvolací soud podle § 219a odst. 1 písm. b) o.s.ř. o zrušení jeho rozhodnutí ve výroku o zastavení řízení a též v závislém nákladovém výroku a v této části věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení. S ohledem na odůvodnění rozhodnutí odvolacího soudu bude třeba v této části věc projednat meritorně, stejně jako se stalo u druhé půjčky.
16. Co se týče této druhé půjčky, zde odvolací soud přezkoumával pouze vyhovující výrok, a to jen v dotčené části převyšující plnění, jež opatrovník žalovaného uznává. V této odvolání dotčené části je rozhodnutí soudu prvního stupně správné. Odvolací soud především odkazuje na správné závěry soudu prvního stupně v tomto vyhovujícím výroku, s nimiž se odvolací soud plně ztotožňuje.
17. Především i dle odvolacího soudu právní předchůdce žalobce u druhé zápůjčky řádně s odbornou péčí, náležitě a úplně přezkoumal úvěruschopnost žalovaného a dospěl-li k závěru o schopnosti žalovaného i tuto zápůjčku splácet, odpovídá takový žalovaný řádně doložený závěr tehdejšími poměry žalovaného. Stačilo přitom, že listiny, z nichž poskytovatel zápůjčky vycházel, měl tyto jakožto věřitel k dispozici ke dni sepsání smlouvy o zápůjčce, přičemž jejich poskytnutí potvrdil i sám žalovaný svým podpisem na zákaznické kartě. Takže ani odvolací soud nemá důvodu o doložení těchto listin tehdejšímu věřiteli pochybovat, přičemž toto z hlediska § 9 odst. 1 zákona č. 145/2010 Sb. postačuje.
18. Ze zákaznické karty ke druhé zápůjčce vyplývá zejména doložení průkazu totožnosti žalovaného, dále doložení pracovní smlouvy, tří výplatních pásek (z nichž byla zjištěna jeho průměrná měsíční čistá mzda za poslední tři měsíce 22 000 Kč). Žalovaný v ní dále uvedl, že je svobodný a že nemá vyživovací povinnost (opak žalovaný nyní netvrdí). Dále žalovaný v zákaznické kartě vymezil i své měsíční výdaje v celkové výši 12 500 Kč, kdy vyplnil výši závazku z předchozí zápůjčky (zápůjček) u téhož věřitele (4 200 Kč), dále též i výši nájmu (3 500 Kč), přičemž nájemní smlouvu dokládal u první zápůjčky, konečně vyplnil i náklady na domácnost a na telefon v celkové výši 4 800 Kč, které soud u jednotlivce v té době považuje za přiměřené. S přihlédnutím k týdenní splátce druhé zápůjčky 613 Kč, lze považovat úsudek poskytovatele zápůjčky o schopnosti žalovaného tuto splácet za přiléhavý a dostatečně prokázaný (v době ujednání této zápůjčky).
19. Za přiměřené, dobrým mravům neodporující považuje odvolací soud i sjednané výše úroků a poplatků v této smlouvě o zápůjčce. Úroky v celkové výši 2 633 Kč z jistiny 20 000 Kč, jež byly sjednány na dobu přesahující 1 rok (měly být splaceny v 60 týdenních splátkách), nelze dle poznatků

Shodu s prvopisem potvrzuje Lenka Houdková.

odvolacího soudu z jeho úřední činnosti považovat za podstatně převyšující obvyklou úrokovou míru té doby. Ani v souhrnu s poplatky za administrativní činnost (vyjmenovanou v čl. 2 smluvních podmínek – činnost za upozornění na prodlení s úhradou, za zákaznickou informační podporu, za vyhotovení případných kopií smluvní dokumentace, za přijetí mimořádných splátek na pobočce věřitele) ve výši 4 110 Kč, nelze zatížení žalovaného při takovýchto rizikových zápůjčkách bez zajištění považovat za nepřiměřené. Co se týče hotovostní poplatku, ten byl zvolen žalovaným jako zákazníkem (jinak měl možnost platit bez poplatku, bezhotovostně). Spočíval či měl spočívat v každotýdenním výběru splátky zápůjčky oprávněným zástupcem poskytovatele zápůjčky v bydlišti žalovaného, což nepochybně značně navyšovalo (či mělo navyšovat) náklady zápůjčky (za odměnu a dopravu takového zástupce), kdy s těmito náklady musel být žalovaný při podpisu smlouvy srozuměn. Nadto v dané věci byly přiznány jen hotovostní poplatky za uskutečněné výběry (za 7 splátek, ve zbytku byla žaloba zamítnuta).

20. Za této situace odvolací soud vyhovující výrok v odvoláním dotčené části podle § 219 o.s.ř. potvrdil.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat u Okresního soudu v Písku dovolání jen proti potvrzujícímu výroku, a to do dvou měsíců od doručení tohoto rozsudku k Nejvyššímu soudu ČR v Brně, avšak jen za podmínek § 237 o.s.ř. Proti zrušujícímu výroku není dovolání přípustné.

Nebude-li podle tohoto rozsudku plněno řádně a včas může být k návrhu soudem (soudním exekutorem) vykonán.

České Budějovice 31. července 2020

Mgr. Jirí Straka v. r.

předseda senátu